

BORGARTING LAGMANNSRETT

DOM

Avsagt: 25.09.2008

Saksnr.: 07-183948ASI-BORG/02

Dommere:

Lagdommer

Lagdommer

Ekstraordinær lagdommer

Steingrim Bull

Anne Ellen Fossum

Rolf Nielsen

I Anke

Ankende part

Ankende part

Magasinforlaget AS

Kristine Moody

Advokat Trond Hatland

Advokat Trond Hatland

Ankemotpart

Ahmad Youssef El Youssef

Advokat Arne Meltvedt

II Aksessorisk motanke

Ankende part

Ahmad Youssef El Youssef

Advokat Arne Meltvedt

Ankemotpart

Magasinforlaget AS

Advokat Trond Hatland

Ankemotpart

Kristine Moody

Advokat Trond Hatland

Saken gjelder krav om erstatning og oppreisning etter bruk av bilde i nyhetsmagasinet Memo.

Nyhetsmagasinet Memo kom ut med sitt første nummer 16. mars 2006. Magasinet, utgitt av Magasinforlaget AS, var et aktualitetsmagasin som var tenkt å skulle "gå bak nyhetene" og gi grunnlag for offentlig debatt og diskusjon. Magasinforlaget er eid av Avishuset Dagbladet. Førsteutgaven av Memo ble trykket i 18 000 eksemplarer, hvor av ca halvparten ble delt ut gratis. Kristine Moody var ansvarlig redaktør.

På nesten hele forsiden av det første nummeret hadde Memo et bilde av Ahmad Youssef El Youssef. Ahmad Youssef El Youssef, som er født i Libanon og kom til Norge i 1999, er troende muslim. Bildet av Youssef var tatt under en demonstrasjon i Oslo 11. februar 2006. Bildet var tatt av fotograf Daniel Sandum Lauten som hadde jobb som frilanser for Dagbladet den aktuelle dagen. Bildet ble kjøpt av Memo fra Dagbladets arkiv. Det ble ikke opplyst i bladet hvor eller når bildet var tatt. Youssef var heller ikke navngitt.

Over nedre del av bildet av Youssef var det med store typer skrevet "-Frykter sosial bombe". Med adskillig mindre typer sto det under "-Innvandring er vår tids største politiske utfordring, sier arbeids- og inkluderingsminister Bjarne Håkon Hanssen".

Youssef oppdaget magasinet på forsiden i en kiosk og reagerte sterkt. Via bekjente kom han i kontakt med VG hvor han ble intervjuet 22. mars 2006 under overskriften "Frykter hevnaksjoner". I reportasjen var Youssef avbildet med fullt navn. Det fremgår der at han følte seg misbrukt, at han fikk bemerkninger slengt etter seg på gaten, og at folk så ham som en mulig terrorist. Han uttalte at han var redd for at rasister skulle utpeke ham som mål. I reportasjen ble det også referert en uttalelse fra generalsekretær i Norsk Presseforbund, Per Edgar Kokkvold. Kokkvold påpekte at Memos bildebruk var tvilsom fordi bildet ble brukt i en annen sammenheng enn det ble tatt for, og at etter Vær Varsom-plakaten skal man i utgangspunktet sørge for folks samtykke ved bruk av portrettbilder i mediene. Også sjefredaktør Kristine Moody ble intervjuet og viste til at bildet kun var brukt som et illustrasjonsfoto.

El Youssef klaget Memo inn for Pressens faglige utvalg som den 30. mai 2006 avga uttalelse hvor det blant annet sto:

Pressens faglige utvalg viser på generelt grunnlag til pressens informasjonsoppgaver og retten til å informere om det som skjer i samfunnet, slik det er formulert i Vær Varsom-plakatens første kapittel. Å viderebringe bilde fra en omfattende demonstrasjon i landets hovedstad er utvilsomt en slik informasjonsoppgave for pressen. I det påklagede tilfellet har Memo imidlertid brukt et bilde fra demonstrasjonen som en illustrasjon til et annet og langt mer omfattende forhold.

Vær Varsom-plakatens punkt 4.10 maner til forsiktighet med bruk av bilder i annen sammenheng enn den opprinnelige, og utvalget mener Memo i den konkrete saken ikke har utvist tilstrekkelig varsomhet. Utvalget legger her særlig vekt på at det ikke noen steder i bladet er opplyst om i hvilken sammenheng klageren ble fotografert.

Utvalget vil videre vise til Vær Varsom-plakatens punkt 4.12, der det heter "for bruk av bilder gjelder de samme aktsomhetskrav som for skriftlig og muntlig fremstilling." Utvalget mener Memo burde ha forstått at å fokusere på en enkelt person i mengden, og koble vedkommende direkte opp mot en tittel der arbeids- og inkluderingsministeren frykter en sosial bombe, vil være å utvise manglende saklighet og omtanke. Det vises her til Vær Varsom-plakatens punkt 4.1. Memo har brutt god presseskikk."

Memos forside ble også brukt i faksimile i reklame for nyhetsmagasinet, både i helsides annonser og ved innstikk i Dagbladet. Memo gikk inn i september 2006 på grunn av manglende lønnsomhet.

El Youssef tok ut forliksklage mot Magasinforlaget AS som utgiver av Memo og Kristine Moody. Saken ble henvist til retten fra forliksrådet, og El Youssef tok ut stevning med krav om oppreisning og erstatning mot de to samme 10. april 2007. Oslo tingrett avsa 31. august 2007 dom med slik domsslutning:

1. Magasinforlaget AS v/ styrets formann og tidligere ansvarlig redaktør Kristine Moody dømmes in solidum til å betale oppreisning til Ahmad Youssef El Youssef med kr. 100.000 – etthundretusen kroner – med tillegg av lovens rente fra forfall og til betaling skjer.
2. Magasinforlaget AS v/styrets formann og tidligere ansvarlig redaktør Kristine Moody dømmes in solidum å betale saksomkostninger til Ahmad Youssef El Youssef med kr. 150.880 – etthundreogfemtittenåttehundreogåttikroner – med tillegg av lovens rente fra forfall og til betaling skjer.
3. Beløpene forfaller til betaling 14 – fjorten – dager fra forkynnelsen av denne dom.

Magasinforlaget og Kristine Moody har inngitt rettidig anke til Borgarting lagmannsrett. El Youssef har inngitt tilsvarende motanke. Ankeforhandling ble holdt i Borgarting lagmannsrett 26. og 27. august 2008. For Magasinforlaget AS møtte styreformann John Arne Markussen. Kristine Moody møtte og avga forklaring. Begge parter var representert ved prosessfullmektig Trond Hatland. Ahmad Youssef El Youssef møtte med sin prosessfullmektig Arne Meltvedt og avga forklaring. Det ble avhørt to vitner. Øvrig dokumentasjon følger av rettsboken.

Nærmere redegjørelse for faktum følger av partenes anførsler og lagmannsrettens premisser.

De ankende parter – Magasinforlaget AS og Kristine Moody – har i det vesentlige anført:

Prinsipalt anføres at det ikke foreligger noen ærekrenkelse i lovens forstand og derfor heller ikke hjemmel for erstatningsansvar. Ved denne vurderingen må det under enhver omstendighet legges vekt på at bildet av El Youssef er brukt i en sammenheng der ytringsfrihetens vern er sterkt, både med hensyn til innhold, form og rett til å benytte privatpersoner som eksempler. Bildet ble brukt i en offentlig debatt om et aktuelt tema. Det er her ikke tale om å invadere privatlivet. El Youssef har, ved å delta i en meget kontroversiell demonstrasjon, tatt skrittet ut i det offentlige rom. Han har selv plassert seg i nyhetsbildet ved å opptre i demonstrasjonen med et tydelig og aggressivt uttrykk som skapte oppmerksomhet, og som også gjorde at han ble brukt som motiv av fotografen.

Selv om det eksplisitt skulle vært angitt at bildet kun var brukt som illustrasjonsfoto, fremgår det av sammenhengen.

De ankende parter er heller ikke enig med tingretten i at bildet er tatt ut av sin sammenheng. Bildet er snarere en relevant illustrasjon til de aktuelle temaer som serien handlet om, nemlig frykten for islam i den vestlige verden.

Det dreier seg ikke om noen ærekrenkende beskyldning. Billedbruken kan ikke karakteriseres som kvalifisert utilbørlig i forhold til El Youssef.

Ved vurderingen av om det foreligger en ærekrenkelse må injurien, i dette tilfellet billedbruken, tolkes i sammenheng med teksten. Det skal da tas utgangspunkt i hvordan den alminnelige leser oppfatter bildebruken.

Bildet kan ikke vurderes separat. Det må sees i forhold til hele reportasjen og den kontekst den inngår i. Ved tolkningen skal det utvises forsiktighet med å innfortolke noe mer og noe annet det som eksplisitt fremgår av teksten. Selv om PFU har kritisert billedbruken og kommet til at den er i strid med Vær Varsom-plakaten, vil retten måtte ta utgangspunkt i yttergrensen for ytringsfriheten. Rettens vurderingstema er således et annet enn for PFU.

Bildet er en illustrasjon til et intervju med statsråd Bjarne Håkon Hanssen om integrering som vår tids utfordring. Det dreier seg her ikke om noe angrep rettet mot El Youssef. Denne teksten fremgår også direkte av forsiden. Det er heller ikke noe angrep mot innvandrere som gruppe, snarere en kritikk mot norske politikere. Artikkelen belyser fremmedfrykt og utfordringer knyttet til innvandring på en saklig måte.

Subsidiært, dersom retten kommer til at bildet representerer en injurie overfor El Youssef, anføres at billedbruken uansett er vernet av ytringsfriheten nedfelt i Grunnloven § 100 og EMK artikkel 10. På dette området krever inngrep i ytringsfriheten en tungtveiende

begrunnelse. Et inngrep må dokumenteres som nødvendig ut fra tvingende samfunnsmessige behov. I denne vurderingen vil graden av allmenn interesse være det viktigste momentet. Det gjelder et oppslag i kjernen av ytringsfrihetens område. Bildet er brukt til å illustrere en artikkelserie om politikk. Saken er en utpreget nyhetsak med stor aktualitet på tidspunktet.

Det forhold at det er belastende for El Youssef at hans portrett er brukt, har begrenset betydning. Det er mange eksempler på at omtale av privatpersoner kan ha allmenn interesse selv om de ikke aktivt har søkt medias søkelys. Det foreligger heller ikke krav om samtykke utenfor området for straffeloven § 390. Avgjørende er at ingen privatsensitive opplysninger ble formidlet. El Youssef har selv søkt offentlighetens lys ved å opptre i demonstrasjonen og har bidratt til å høyne temperaturen i debatten ved sin opptreden. Objektivt sett har oppslaget liten skadeevne.

Uansett har El Youssef fått komme til orde i VG kun kort tid etter. Han valgte da selv å fremstå med et bilde der han er langt mer gjenkjennelig og med fullt navn. Han har således selv bidratt til eventuelle negative reaksjoner. Mediene har stor valgfrihet med valg av reportasjeteknikk, innhold og form når man befinner seg på dette området. Bruken av faksimiler representerer ingen selvstendig krenkelse. Også kommersielle ytringer er vernet. Faksimilebruken har ubetydelig skadeevne, om noen. El Youssef har ikke dokumentert nødvendigheten av å gjøre inngrep ut fra kriteriet "tvingende samfunnsmessige behov".

Til motanken anføres at bildebruken er hjemlet i åndsverksloven § 45 bokstav a. Allmenn interesse er avgjørende. Vern om ytringsfriheten kommer inn med full tyngde. Det vises til det som er sagt over om at El Youssef selv har valgt å "enter the public arena". Bildebruken er knyttet til en reportasje av allmenn interesse. Gjengivelse vil da være tillatt.

Atter subsidiært anføres at det ikke foreligger uaktsomhet. Det er ikke dokumentert tap eller årsakssammenheng. Under ingen omstendigheter er det rimelig å tilkjenne erstatning etter den fakultative regelen i skadeserstatningsloven § 3-6. Til motanken anføres også at åndsverkloven § 55 annet ledd ikke kan få anvendelse. Memo har hele tiden gått med underskudd, og det foreligger derfor ingen nettofortjeneste.

I anken og motanken har de ankende parter nedlagt slik påstand:

1. Magasinforlaget AS og Kristine Moody frifinnes.
2. Ahmad Youssef El Youssef dømmes til å dekke Magasinforlagets og Kristine Moodys saksomkostninger for tingretten og lagmannsretten, med tillegg av lovens til enhver tid gjeldende forsinkelsesrente fra den fastsatte oppfyllelsesfrist, til betaling skjer.

Ankemothparten, Ahmad Youssef El Youssef, har i det vesentlige anført.

Det foreligger en ærekrenkende beskyldning som gir hjemmel for erstatning. Det vises til skadeerstatningsloven § 3-6 samt straffeloven §§ 246 og 247. El Youssef er hengt ut som en potensiell voldsmann. Slik han er avbildet, står han som eksponent for den vold som kan komme dersom politikerne mislykkes med innvandringspolitikken, og som et bilde på en sosial bombe. Oppslaget har fått store sosiale og økonomiske konsekvenser for ham. Det gjelder en allerede sårbar person som har hatt problemer med å få innpass i arbeidslivet. Disse problemene har blitt større etter oppslaget.

El Youssef deltok i en fullt lovlig demonstrasjon som gikk rolig for seg uten noen episoder av noen art. Det å delta i en demonstrasjon, er ikke det samme som å samtykke i en slik billedbruk. Bildet ble tatt ut av sin sammenheng og brukt i en annen forbindelse. Det var ikke opplyst hvor bildet var tatt. Dette er misbruk av ytringsfriheten. Det dreier seg om et forsettlig overtramp, et kalkulert valg foretatt etter grundige overveielser i redaksjonen. Memo er også felt i PFU for bildebruken. Bildebruken har gått utover ytringsfrihetens grenser, og det foreligger derfor et samfunnsmessig behov for å gripe inn.

Skaden ble større når Memo fortsatte å publisere bildet som faksimile som reklame for seg selv, enten ved helside i Dagbladet eller som innstikk i samme avis. Det vises til Oslo tingretts premisser som ankemothparten slutter seg til.

Til motanken anføres at de ankende parters lovstridige bruk av bildet må lede til et høyere oppreisningsbeløp enn det han er blitt tilkjent i tingretten. Dertil kommer at han også er påført et økonomisk tap som følge av reduserte muligheter i arbeidslivet.

Uansett anføres at åndsverkloven § 55 annet ledd gir anvisning på at fornærmede uansett skadens størrelse kan kreve utbetalt "nettofortjenesten ved den ulovlige handlingen". I dette tilfellet den salgsinntekt som Memo har oppnådd ved å bruke El Youssefs portrett, så vel i introduksjonsnummeret som under senere markedsføring. Vilåårene i åndsverkloven § 45 c første ledd a foreligger ikke. Avbildningen hadde ikke aktuell og allmenn interesse. § 45 c første ledd c får heller ikke anvendelse da det dreier seg om et portrettbilde, og ikke et bilde av en demonstrasjon.

Ankemothparten har nedlagt slik påstand:

1. Tingrettens dom stadfestes, dog slik at oppreisningsbeløpet forhøyes og Ahmad Youssef El Youssef tilkjennes erstatning etter rettens skjønn.
2. Ahmad Youssef El Youssef tilkjennes saksomkostninger for lagmannsretten.

Lagmannsretten bemerker:

El Youssef har gjort krav på erstatning etter skadeerstatningsloven § 3-6 jf straffeloven §§ 247 og 246 samt etter åndsverkloven § 45 c. Lagmannsretten forstår El Youssef slik at det er bruken av bildet som angripes. Således er det forhold at bildet er tatt ut av sammenhengen det er tatt i og brukt som illustrasjon på en forside hvor uttrykket sosial bombe er brukt, som angripes.

Ved vurderingen av om bildebruken rammes av ærekrenkelsesbestemmelsene vil sammenhengen bildet er plassert i, være sentral. Avgjørende er hvorledes en alminnelig leser vil oppfatte utsagnet, eller i dette tilfellet bildet. Lagmannsretten viser her til Kyrre Eggen, Ytringsfrihet side 413 der Eggen sammenfatter praksis i EMD:

Sammenfatningsvis tyder ovennevnte praksis på at EMD's "alminnelig avisleser", i den grad domstolen opererer med en slik figur, ikke er av en så overfladisk leser som den Høyesterett opererer med. EMDs avisleser leser ikke bare overskrifter, men hele artikkelen og endog avisens oppfølgingsartikler. EMD opererer heller ikke med en leser som er spesielt uintelligent. Vedkommende forstår at en sak har flere sider. Han forstår forskjellen mellom ytrereens egne meningsytringer og vurderinger på den ene side, og vedkommendes presentasjon av faktum på den andre side, og at det uttrykker mistanke om noe ikke nødvendigvis innebærer at vedkommende mistanken rettes mot er skyldig.

Som det fremgår av sitatet foran, skal overskriften og bildet ikke vurderes isolert, men sees i sammenheng ikke bare med artikkelen men også i lys av andre reportasjer om samme tema. I den grad andre artikler vedrørende samme tema belyser den enkelte ytring, vil disse ha en viss relevans. Det vises her til Borgarting lagmannsretts dom av 9. juni 2008 og den gjennomgang av Høyesteretts praksis som er foretatt i premissene side 16.

Av Rt 2002 side 16-18 kan utledes at det skal utvises forsiktighet med tolkning av det enkelte utsagn. Det skal ikke legges mer i det enkelte utsagn enn det som er uttrykkelig uttalt. Ved vurderingen av om det foreligger en ærekrenkelse, vil også såkalte "counterbalancing elements" ha betydning, det vil si i hvilken grad det også er publisert stoff som balanserer den ærekrenkende omtalen, jf. EMDs avgjørelse i Tønsberg Blad/Haukom, sakens premiss 94.

Sist, men ikke minst, må det anført ærekrenkende utsagn vurderes opp mot vernet mot ytringsfriheten. I den grad oppreisning for en ærekrenkelse representerer et inngrep i ytringsfriheten, må inngrepet ha en begrunnelse, det må være "nødvendig i et demokratisk samfunn". Det er således inngrepet som krever en begrunnelse. Høyesterett har forstått EMD dit hen at inngrepet må begrunnes i et tvingende samfunnsmessig behov. I en slik vurdering vil graden av allmenn interesse, beskyldningens karakter av å være en meningsytring eller en fremstilling av noe som påstås å være et faktisk forhold, samt om

det gjelder en offentlig eller privat person, være relevante tolkningsmomenter. Det vises her til Rt 2003 side 928.

Ved anvendelsen av foranstående kriterier på det faktiske forhold i denne saken vil lagmannsretten først vurdere hvordan det er naturlig å oppfatte bildet. For alle som kjente El Youssef, må det ha vært lett å kjenne ham igjen. Bildet viser en person som roper og viser en oppreist knyttet neve. Vurdert isolert gir det ikke leseren mulighet til å danne seg noen begrunnet oppfatning om hvilken sammenheng personen har opptrådt i. Det gir ikke grunnlag for å anta hvilken type følelser den avbildede gir uttrykk for, eller hvilke handlinger han tar sikte på å utføre. Han kan både oppfattes som agiterende og engasjert og som truende.

Lagmannsretten går så over til å vurdere hvordan det er naturlig å forstå bildet i den sammenheng det er brukt.

Med unntak av en stripe øverst med overskrifter vedrørende andre artikler, dekker bildet av El Youssef hele forsiden på magasinet. Over nederste del av bildet står det "– Frykter sosial bombe" og "– Innvandring er vår tids største politiske utfordring, sier arbeids- og inkluderingsminister Bjarne Håkon Hanssen." El Youssef har anført at utsagnet sosial bombe som bildet brukes til å illustrere, henspiller på terror og vold. Han levendegjør således et problem, og det etterlates et inntrykk av en fremtidig volds mann.

Lagmannsretten er ikke enig i dette. Utrykket sosial bombe er brukt i ubestemt form. Det er derfor ikke grunnlag for å tolke teksten slik at den er rettet mot eller myntet på den som er avbildet. Begrepet er vidt og kan romme mange tolkninger. Det neste sitatet konkretiserer imidlertid i noen grad hva det er intervjuobjektet omtaler. En alminnelig leser må forstå utsagnet lest i sammenheng at Hansen omtaler sosiale problemer i vid forstand. Slik det andre utsagnet fremstår oppfattes utsagnet primært å rette seg mot politikere, ikke mot innvandrere. Slik utsagnene fremstår, er det klart at dette ikke handler om en enkelt person, men at bildet er en illustrasjon. Dette blir helt på det rene dersom artikkelen inne i bladet leses. Der redegjør intervjuobjektet for sitt syn på innvandringspolitikken.

Et av hovedtemaene i bladet var innvandringspolitiske spørsmål. Så vel bladets leder som flere artikler omhandlet dette temaet. Utsagnene på forsiden var som det fremgår innledningsvis hentet fra et intervju med daværende arbeids- og inkluderingsminister Bjarne Håkon Hanssen. På spørsmålet fra intervjueren om innvandrings spørsmålet var vår tids store politiske utfordring, svarte Hanssen "Ja. Om femti år vil vi trolig ha rundt en million ikke-vestlige innvandrere i Norge. Hvis de blir boende i gettoer, ikke har jobb eller er godt integrert, skapes en egen underklasse. Det kan utvikle seg til en sosial bombe."

Artiklene eller reportasjene inneholdt ikke spesiell omtale av den aktuelle demonstrasjonen som El Youssef hadde deltatt i, utover at den ble omtalt i et intervju med en arabisk

forfatter. I intervjuet uttalte forfatteren, slik det er referert at, "nordmenn våknet plutselig til at muslimene ikke har forstått norske verdier som ytringsfrihet, og at islamisme er blitt en skremmende makt. Demonstrasjonene på Karl Johans gate i februar, der unge muslimer uttrykker støtte med islamisme, beviser at integrering er en myte, og var i praksis en advarsel for nordmenn om at Norges fremtid er i fare."

Bladet inneholdt også andre artikler om samme tema under vignetten "Frykten for islam". Utover i intervjuet med daværende arbeids- og inkluderingsminister Bjarne Håkon Hanssen inneholdt bladet en reportasje fra et innvandrerstrøk i Sverige og flere intervjuer med personer som har engasjert seg i disse spørsmålene. Bildet er således brukt til å illustrere og skape oppmerksomhet om et tema som behandles bredt inne i bladet.

Slik teksten under bildet er formulert, finner ikke lagmannsretten belegg for anførselen om at bildet assosieres med terror. Det vises til det som er sagt innledningsvis om at det skal utvises forsiktighet med å legge mer i utsagnet enn det er belegg for. Lagmannsretten vil også bemerke at den demonstrasjonen som bildet er hentet fra, er omtalt i artikkelen av et av intervjuobjektene.

Slik teksten på forsiden er formulert, med tankestreken og angivelsen av intervjuobjektet, fremgår det åpenbart at det dreier seg om sitater. Det er således et utsagn som er sitert på første side. Det gjelder en vurdering og ikke en fremsettelse av et faktum. Det fremgår også tydelig av sitatene at Hansen uttaler seg om en mulig fremtidig utvikling. Som det fremgår innledningsvis er El Youssefs navn ikke nevnt, verken på forsiden eller i bladet. Slik sammenhengen er, vil en alminnelig leser forstå at det dreier seg om en illustrasjon.

Kort tid etter at bladet hadde kommet ut, valgte El Youssef å la seg intervjuet med fullt navn og bilde i VG, der han ble intervjuet i et større oppslag. Han uttalte at han var en fredelig fyr, og at han syntes det var ille at mennesker fikk et helt annet bilde av ham. Videre uttalte han at han var redd for hevnaksjoner. Lagmannsretten vil bemerke at i den grad det måtte være grunnlag for å assosiere El Youssef med en voldsmann, vil oppslaget i VG være svært egnet til å avsanne dette. VGs opplag er også langt større enn Memos. Av betydning er også PFUs fellende uttalelse som ble publisert i Memo. I den grad publiseringen av bildet hadde en ærekrenkende karakter, er dette etter lagmannsrettens oppfatning korrigerert ved VG-opplaget og PFUs uttalelse som senere er publisert.

Etter lagmannsrettens oppfatning representerer ikke bruken av bildet en ærekrenkelse i lovens forstand fordi det er klart for en alminnelig leser at det dreier seg om et illustrasjonsfoto.

Lagmannsretten går nå over til å behandle spørsmålet om El Youssef har krav på erstatning etter åndsverkloven § 45 c fordi han ikke har gitt samtykke til at portrettbildet av ham er publisert; det vil si kravet fremsatt i motanken. Kravet ble ikke behandlet av tingretten,

som tilkjente erstatning på det grunnlag som er behandlet over. Magasinforlaget og Kristine Moody har påberopt bestemmelsens første ledd bokstav a og anfører at billedbruken hadde aktuell og allmenn interesse. Lagmannsretten vil bemerke at bestemmelsens bokstav c ikke er aktuell til tross for at det gjelder et bilde som er tatt under en demonstrasjon fordi det dreier seg om et portrett. De hensyn som ligger bak reservasjonen i punkt c vil allikevel i noen grad ha relevans.

Spørsmålet er om avbildningen hadde aktuell og allmenn interesse, jf. åndsverkloven § 45 c bokstav a. Bildet ble publisert 1. mars 2006. Både hovedoppslaget og innholdet i artikkelserien med innvandring som tema hadde sammenheng med striden etter Muhammed-karikaturene vinteren 2006. Avgjørelsen om å ha dette oppslaget på forsiden ble tatt ca. to uker før magasinet kom ut. Det ble oppfattet som et meget aktuelt tema i redaksjonen. Etter publiseringen av Mohammed-tegningene var det en opphetet offentlig debatt om ytringsfrihet. Publiseringen av tegningene førte til at det norske flagget ble brent på Gaza-stripen, og at den danske og norske ambassade i Syria ble stormet av demonstranter. Disse temaene ble også behandlet i Memos artikler. Redaktør Vebjørn Selbekk i publikasjon Magazinet var blitt utsatt for drapstrusler, og dette førte til stor offentlig debatt i Norge. I februar hadde redaktør Selbekk og Islamsk Råd i Norge et møte etter initiativ fra Bjørn Håkon Hanssen. I møtet ble man enige om å legge saken bak seg. Islamsk Råd Norge regnet deretter saken som avsluttet og ba i en pressekonferanse om at muslimer ikke skulle delta i demonstrasjoner som det ikke sto en organisasjon bak. Til tross for deres henstilling ble det lørdag 11. februar 2006 arrangert en demonstrasjon i Oslo. Dagbladet hadde en reportasje om demonstrasjonen og siterte Islamsk Råd som frarådet folk fra å delta i denne. El Youssef fant allikevel å ville delta i demonstrasjonen av religiøse årsaker. Demonstrasjonen startet på Grønland torg og gikk til Stortinget. Det deltok ca 200 personer. Demonstrasjonen ble arrangert lørdag ettermiddag da det var mye folk i byen. Demonstrasjonen ble fulgt av et titalls pressefolk, herunder representanter fra de riksdekkende TV-kanaler.

I følge pressefotografen som tok bildet, og som fulgte demonstrasjonen hele veien, gikk El Youssef blant de første i toget. Pressefotografen sa videre i sin vitneforklaring at han valgte El Youssef som fotoobjekt fordi han fremsto som sterkt agiterende. Pressefotografen sa at han ved bildene ønsket å formidle den aggressive stemningen og det tydelige budskapet demonstrantene hadde.

Som nevnt foran handlet ikke artiklene i Memo om denne demonstrasjonen spesielt, selv om den er nevnt, men om utfordringer knyttet til innvandring og frykten for islam generelt. Slik den offentlige debatten var på dette tidspunktet, må både bildet og sammenhengen det ble satt i, sies å ha allmenn interesse. Etter lagmannsrettens oppfatning er bildet en relevant illustrasjon til de forhold artiklene behandlet. I et slik tilfelle krever ikke åndsverkloven samtykke, jf åndsverkloven § 45 c bokstav a.

Lagmannsretten vil avslutningsvis bemerke at hensett til at bildet etter rettens oppfatning hadde allmenn interesse, ville en ærekrenkelse uansett være vernet av ytringsfriheten. Det vises til det som er sagt foran om dette. Lagmannsretten vil også peke på at El Youssef ved å delta i en meget kontroversiell demonstrasjon, som ikke var arrangert av noen kjent organisasjon, selv har satt seg i nyhetsbildet. Han hadde, ved å opptre agiterende i denne demonstrasjonen, trådt ut på den offentlige arena på en måte som gjør at bildet i denne sammenhengen ikke kan betraktes på samme måte som om det var tatt tilfeldigvis på en fotballkamp, eller i en annen sammenheng hvor det kan være en opphisset stemning. Ved å delta i denne demonstrasjonen har El Youssef valgt å delta i debatten på en slik måte at han må tåle mer enn en som ikke har opptrådt i det offentlige rom med kontroversielle standpunkter. Dette er således ikke en situasjon der media har invadert privatlivet. Det dreier seg om avbildning av en person som selv valgte å fremsette kontroversielle standpunkter på en måte som ledet pressefotografen til å fokusere på ham. Ved å delta i demonstrasjonen har han agitert for de standpunkter som ble problematisert i artiklene. Etter lagmannsrettens oppfatning har således El Youssef selv søkt offentlighetens lys, og saken må vurderes i lys av dette.

For øvrig vil lagmannsretten bemerke at selv om bildebruken av PFU ble ansett for å være i strid med Vær Varsom-plakaten, er det ikke dermed sagt at det foreligger en ærekrenkelse. Grensene for ytringsfriheten er vide. Det vises til at det på dette området må være rom for enkelte feilskjær, jf Rt 2003 side 1190 og Rt 2008 side 489. Selv om det, som her vurdert av PFU, er utvist manglende omtanke, er det dermed ikke sagt at ytringen eller billedbruken er rettstridig.

Anken har etter dette ført fram. Motanken har ikke ført fram. Lagmannsretten har ikke vært i tvil om resultatet, og El Youssef må dekke saksomkostningene både ved anken og motanken i medhold av henholdsvis tvistemålsloven § 180 annet ledd jf § 172 første ledd for anken og § 180 første ledd for motanken. Advokat Trond Hatland har fremlagt en omkostningsoppgave på 113 683,37 kroner hvorav 100 000 kroner er salær. I tillegg kommer ankegebyr med 23 220 kroner, til sammen 136 903,37 kroner. Oppgaven omfatter ikke merverdiavgift. Lagmannsretten finner at beløpet er noe høyt hensett til at salæret for tingretten utgjorde 115 000 kroner, og at saken står i samme stilling som tidligere. På denne bakgrunn fastsettes salæret til 75 000 kroner og de samlede omkostningene derfor til 111 903,37 kroner. Det er ved fastsettelsen da tatt hensyn til at det er gått noe tid fra behandlingen i tingretten og til behandlingen i lagmannsretten.

Hensett til lagmannsrettens resultat, må El Youssef også dekke Magasinforlagets omkostninger for tingretten. Det vises her til tvistemålsloven § 172 første ledd. Omkostningene for tingretten utgjorde til sammen 130 466 kroner hvorav 115 000 kroner var salær, som tilkjennes.

Dommen er enstemmig.

D o m s s l u t n i n g :

1. Magasinformlaget AS og Kristine Moody frifinnes.
2. I saksomkostninger for tingretten og lagmannsretten betaler Ahmad Youssef El Youssef til Magasinformlaget AS og Kristine Moody i fellesskap 142 369,37 – etthundreogførtitotusentrehundreogsekstini 37/100 – kroner innen 2 – to – uker fra forkynnelsen av denne dom med tillegg av den alminnelige forsinkelsesrente etter forsinkelsesrenteloven § 3 første ledd første punktum fra forfall til betaling skjer.

Steingrim Bull

Anne Ellen Fossum

Rolf Nielsen

Bekreftes for
førstelagmannen: